

Bevakning av ny information om bioetik med fokus på hälso- och sjukvårdsetik. Juli-Augusti 2019.

Research och sammanställning görs av Marie Chenik.

Dokumentet publiceras en gång/månad på webbsidan: <https://ki.se/lime/etik-i-praktiken>

För närvarande är bevakningen resultatet av ett ideellt arbete som startade juni 2016.

Synpunkter och förslag skickas till marie.chenik@ki.se

För en kompletterande bevakning se BIOETIKNYTT på: <http://www.smer.se/>

Smer. Etikpristagarens seminarium 2019: **Etik i praktiken**. Datum: torsdagen den 17 oktober 2019. Tid: 12.30 – 17.00. Plats: Karolinska institutet, Tomtebodavägen 18 A, sal David.

Mottagaren av Smers etikpris 2018, Marie Chenik, har valt etik i praktiken som tema för sitt etikpristagarseminarium. Etik i praktiken bygger på tillämpningen av normer och värderingar i den kliniska vardagen genom etisk reflektion och etisk diskussion och genom att koppla teoretisk reflektion med praktisk erfarenhet. Seminariet samlar forskare och praktiker som kommer att belysa ämnet från olika synvinklar och berätta om exempel från olika platser, från Harvard i USA till Skåne, Kronoberg och Stockholm.

Seminariet är kostnadsfritt – välkommen med din anmälan!

<http://www.smer.se/seminarier/etikpristagarens-seminarium-2019-etik-i-praktiken/>

Symposium på Svenska Läkaresällskapet den 18 september 2019 kl. 13-17. *Medicinska moraler och skandaler – ett symposium om vetenskapens etiska gränser*. <https://www.sls.se/om-oss/aktuellt/kalendarium/medicinska-moraler-och-skandaler/>

Läs mer. Ny antologi Medicinska Moraler och Skandaler: Vetenskapens (etiska) gränser. <https://www.sls.se/globalassets/sls/dokument/folder-medicinska-moraler.pdf>

Region Värmland har en webbsida *Etik i vården* med information om etik.

<https://regionvarmland.se/vardgivarwebben/var-doch-behandling/etik-i-varden/>

“Medicinera rätt” – rimligt att patienter får delta i beslut om medicinering.

<http://www.lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2019/Medicinera-ratt--patienter-bor-delta-i-beslut-om-medicinering/>

Det är dags att diskutera frågan om hemförlossningar sakligt och baserat på forskningsevidens, skriver barnmorskan och professor emerita Ulla Waldenström i en debattartikel. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/02/hyckleri-kring-hemforlossning/>

Apropå! En vårdutveckling bortom den vildaste fantasi. En debattartikel av Töres Theorell, professor emeritus i psykosocial medicin, Karolinska institutet. <http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2019/08/Apropa-En-vardutveckling-bortom-den-vildaste-fantasi/>

Krönika. Vården ur en anhörigs perspektiv. <https://www.sjukhuslakaren.se/kronika/varden-ur-en-anhorigs-perspektiv/>

Gav frun dödshjälp – ställs inför rätta för dråp. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/gav-frun-dodshjalp-atalas-for-drap>

Transgender treatment for kids finally under ethical scrutiny.

<https://www.bioedge.org/bioethics/transgender-treatment-for-kids-finally-under-ethical-scrutiny/13152>

“Allt kan inte diagnostiseras med AI”. Allmänläkare som inte lärt sig möta det uttalade i patienters berättelser kanske ser roboten som en lättnad, skriver Olle Hellström, pensionerad allmänläkare.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/07/18/allt-kan-inte-diagnostiseras-med-ai/>

Etikprövning av forskning – tydligare regler och skärpta straff. Publicerad 18 juli 2019.

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/lagradsremiss/2019/07/etikprovning-av-forskning--tydligare-regler-och-skarpta-straff/>

<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2019/07/Regeringen-gar-inte-vidare-med-kritiserat-forslag-om-obeprovade-metoder/>

Det finns krafter som motverkar aborträtten. Det säger Barnmorskeförbundets ordförande med anledning av att kvinnokliniken i Karlskrona sedan årsskiftet sällar bort abortvägrare vid nyanställningar.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/07/17/barnmorskeforbundet-abortratten-maste-forsvaras/>

Inspektionen för vård och omsorg kritiserar en region för att blodprover togs under ett ingrepp utan att patienten gett sitt medgivande eller informerats. Patienten var sövd. (Dnr 8.2.1-9109-11)

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Patientsakerhet/2019/07/lvo-kritik-for-provtagning-utan-medgivande/>

Vårdgivare verkar inte känna till hur det nya klagomålssystemet fungerar. Det konstaterar Patientnämnden i Region Stockholm i en skarp skrivelse till Socialstyrelsen. <http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2019/07/Patientnamnd-Vardgivare-har-dalig-kunskap-om-klagomalsystemet/>

Försöken med värdebaserad vård har trängt undan andra angelägna satsningar. Vi bör vara bättre rustade framöver när nya modeller förs fram, slår tankesmedjan Leading Healthcare fast i en ny rapport. <https://www.svd.se/varning-for-overtro-pa-styrmodeller-i-varden>

Behovet av etiska analyser. Harriet Wallberg har den 4 juli 2019 fått i uppdrag att analysera behovet av etiska analyser på nationell nivå inom det medicinska området. Hon ska även se över Statens medicinsk-etiska råds uppdrag och redovisa för- och nackdelar med möjliga organisationsformer. <http://www.smer.se/nyheter/harriet-wallberg-ska-se-over-radets-uppdrag/>

Utredare Kjell Asplund svarar på min kritik avseende "KAV-utredningen". Hanna Brus.

<https://www.dagensmedicin.se/blogg/hanna-brus/2019/07/04/utredare-kjell-asplund-svarar-pa-min-kritik-avseende-kav-utredningen-och-regleringen-av-alternativmedicin2/>

Moraliskt fel att inte låta släktingar ta del av DNA-test.

<http://www.lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2019/07/Moraliskt-fel-att-inte-lata-slaktingar-ta-del-av-DNA-test/>

En patient tog sitt liv efter att ha fått besked om prognos. Sjukhuset får kritik av Inspektionen för vård och omsorg för brister i omhändertagandet. (Dnr 8.2-32174/2017-37)

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Patientsakerhet/2019/07/lvo-kritik-for-brister-i-anslutning-till-besked-om-cancerprognos/>

Etiska principer kom i fokus när politiker, profession och akademiker tog tag i en stor och svår fråga under Almedalsveckan: *Vem blir utan vård när resurserna inte räcker?*

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Nyheter/2019/07/KD-Det-ar-dags-for-en-ny-prioriteringsutredning/>

Inspektionen för vård och omsorg kritiserar en läkare för att inte ha avbrutit en endoskopisk undersökning av gallvägarna i ett tidigare skede. (Dnr 8.2.1-12225/2018-32)

<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Patientsakerhet/2019/07/Lakare-kritiseras-for-att-inte-ha-avbrutit-undersokning/>

Amning minskar – stoppa oetisk reklam. <https://www.svd.se/amning-minskar--stoppa-oetisk-reklam>

I de lägen där tvångsåtgärder bedöms som nödvändiga är det viktigt att det finns en tydlighet i hur lagstiftningen ska tillämpas, skriver fem debattörer i en replik till bland andra Kerstin Evelius och Anders Printz.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/06/20/vi-vill-fortsatta-problematisera-smartphones-i-tvangsvard/>

För att kunna bedöma en sjuksköterskas lämplighet att utöva sitt yrke hämtade Ivo in sjuksköterskans sjukjournal. Det är dock mycket oklart om lagen tillåter en sådan åtgärd, enligt JO som anser att lagstiftningen bör ses över.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2019/juni/tveksamt-om-ivo-far-begara-ut-sjukskoterskas-journal/>

Vi måste minska koldioxidutsläppen drastiskt redan nu. Forskare och universitet bör stå i frontlinjen för ett evidensbaserat förhållningssätt till klimatfrågan, i teori och praktik. <http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2019/07/Svenska-forskare-maste-forega-med-gott-exempel-i-ansvarsfullt-resande/>

En äldre man i Göteborg dödförklarades i februari utan att anhöriga underrättades, rapporterar Göteborgs-Posten.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/07/16/pa-barhus-tre-manader--anhoriga-fick-ej-veta/>

Omvårdnadsteorierna – med blandade känslor.

<https://akutdoktor.wordpress.com/2019/07/07/omvardnadsteorierna-med-blandade-kanslor/>

Ny informationsskrift. *Våga tala om psykisk ohälsa!* Psykisk ohälsa hos äldre personer är vanligt. Men det är inte en del av det naturliga åldrandet. Fem myndigheter presenterar gemensamt en ny broschyr, som riktar sig till äldre personer och närstående.

<https://www.socialstyrelsen.se/aktuellt/vaga-tala-om-psykisk-ohalsa/>

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2019-6-27.pdf>

Sommarens debattartiklar om dödshjälp i Dagens Medicin

Det finns ingen automatisk process som leder till att ständigt nya patientgrupper får dödshjälp, skriver Juha Hänninen i en replik.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/19/ar-det-sluttande-planet-verkligen-sluttande/>

Det är dags att dödshjälp blir en medborgarfråga, för vi läkare har sagt allt som kan sägas, skriver Jörg Carlsson i ett sista inlägg i debatten om dödshjälp.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/15/lakare-och-rika-har-redan-mojligheter/>

Varje dödshjälpssystem kommer med nödvändighet att innehålla betydande element av godtycke och osäkerhet, skriver åtta debattörer.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/14/erfarenhet-och-forskning-talar-emot-dodshjalp/>

En legalisering av dödshjälp legitimerar och normaliserar en uppfattning att även andra resurskrävande människor gör bäst i att dö, skriver Sven Román och Fabian Ståhle. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/13/dodshjalp-har-aldrig-kunnat-begransas/>

Dödshjälp i glesbygd vore en svår nöt att knäcka. En replik skriven av överläkaren Lars Breimer.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/12/dodshjalp-i-glesbygd-vore-en-svar-not-att-knacka/>

Ett läkarassisterat döende enligt Oregonmodellen är inget självmord i ordets psykiatriska mening, skriver Johan Cullberg, professor i psykiatri, i debatten om dödshjälp. <https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/09/det-ar-skillnad-pa-sjalmord-och-assisterat-doende/>

"Dödshjälp prioriteras framför andra alternativ" skriver Sven Román och Fabian Ståhle i en replik.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/07/dodshjalp-prioriteras-framfor-andra-alternativ/>

Om vi integrerar läkarassisterad, frivillig dödshjälp i den palliativa vården så får döende patienter bästa möjliga vård, skriver Juha Hänninen konsult och tidigare överläkare inom palliativ vård i Finland i en replik.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/06/vi-maste-vara-arliga-och-erkanna-faktum/>

Palliativ vård klarar inte allt. Replik skriven av Staffan Bergström, professor i internationell hälsa vid Karolinska institutet, ordförande i föreningen

Rätten till en värdig död.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/08/01/palliativ-var-d-klarar-inte-allt/>

Rätten till sin död blir lätt en plikt att dö. En debattartikel skriven av: Sven Román och Fabian Ståhle.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/07/25/ratten-till-sin-dod-blir-latt-en-plikt-att-do/>

”De som är negativa till dödshjälp tror jag, bland annat, inte vill konfronteras med frågan om den egna döden”, skriver läkaren Tom Åhrén.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/07/11/jag-vill-inte-uppleva-nagot-liknande-igen/>

Min kompetens sträcker sig inte till att säkerställa vilka patienter som är tillräckligt beslutskapabla för att få min hjälp att dö, skriver Gunnar Eckerdal i en replik till Juha Hänninen.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/07/04/fa-ar-medvetna-om-sakerhetsriskerna-med-dodshjalp/>

”Rätt till liv” är inte liktydigt med ”plikt att leva”, det skriver Juha Hänninen konsult och tidigare överläkare inom palliativ vård i Finland.

Medverkar vid ett seminarium om frivillig dödshjälp i Almedalen på Gotland.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/06/26/frivillig-dodshjalp-bor-vara-en-integrerad-del-av-palliativ-var-d/>

Artiklar m.m från utlandet

A Dutch doctor has appeared in court after performing euthanasia on a patient suffering with severe dementia. Prosecutors say the doctor did not do enough to verify consent. It is the first such case since the Netherlands legalised euthanasia in 2002.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-49478304>

Data and Stories in Digital Health Care. Mixed Methods for Medical Humanities. Call for papers (deadline October 1, 2019) for an interdisciplinary workshop in Medical Humanities, 5-7 December 2019, Charité – University Medical Center Berlin.

Contact: susanne.michl@charite.de & wohlmann@uni-mainz.de

How Should Medical Education Better Prepare Physicians for Opioid Prescribing? Rohanit Singh and Gary W. Pushkin, MD . *AMA J Ethics.*

2019;21(8):E636-641. doi: 10.1001/amajethics.2019.636.

<https://journalofethics.ama-assn.org/article/how-should-medical-education-better-prepare-physicians-opioid-prescribing/2019-08>

Things people say—or don't say—at the doorway between life and death.

<https://medium.com/spiralbound/dying-words-arent-what-i-imagined-60d0f7f90cc5>

China approves ethics advisory group after CRISPR-babies scandal. <https://www.nature.com/articles/d41586-019-02362-5>

How Should Unaccompanied Minors in Immigration Detention Be Protected From Coercive Medical Practices? Learning module. AMA Journal of Ethics. <https://edhub.ama-assn.org/ama-journal-of-ethics/module/2737016>

A Call for True Medical Assistance in Dying for Minors. <https://blogs.bmj.com/medical-ethics/2019/07/28/a-call-for-true-medical-assistance-in-dying-for-minors/>

Montgomery A, Panagopoulou E, Esmail A, Richards T, Maslach C. *Burnout in healthcare: the case for organisational change.* BMJ 2019; 366 :l4774 <https://www.bmj.com/content/366/bmj.l4774>

Carl Edvard Rudebeck (2019) *Relationship based care – how general practice developed and why it is undermined within contemporary healthcare systems.* Scandinavian Journal of Primary Health Care, DOI: 10.1080/02813432.2019.1639909 <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02813432.2019.1639909>

Ethics of Emergency Preparedness . Issues in planning for patient care during disasters. By Alison Parmar. <https://bioethicsjournal.hms.harvard.edu/summer-2019/ethics-emergency-preparedness>

Choosing Death over Suffering. Informing Patients about Physician Aid in Dying. By Amber Comer. <https://bioethicsjournal.hms.harvard.edu/summer-2019/choosing-death-over-suffering>

Svantesson M, de Snoo-Trimp JC, Ursin G, *et al.* *Important outcomes of moral case deliberation: a Euro-MCD field survey of healthcare professionals' priorities.* Journal of Medical Ethics Published Online First: 18 July 2019. doi: 10.1136/medethics-2018-104745 <https://jme.bmj.com/content/early/2019/07/17/medethics-2018-104745>

New Jersey (N.J.) will let terminally ill patients decide when it's time to die, beginning August 1.

https://www.njleg.state.nj.us/2018/Bills/PL19/59_.PDF

How Should Unaccompanied Minors in Immigration Detention Be Protected From Coercive Medical Practices? Malina G. *AMA J Ethics*.

2019;21(7):E603-610. doi: 10.1001/amajethics.2019.603.

<https://journalofethics.ama-assn.org/article/how-should-unaccompanied-minors-immigration-detention-be-protected-coercive-medical-practices/2019-07>

Don't Tell Me When I'm Going to Die. Prognoses are more of an art than a science. Maybe it's better not to know. By BJ Miller and Shoshana Berger. <https://www.nytimes.com/2019/06/22/opinion/sunday/death-disease-life-expectancy.html>

Teaching ethics to adolescents. <https://www.thehastingscenter.org/teaching-ethics-to-adolescents/>

Barker MM, Beresford B, Bland M, Fraser LK. *Prevalence and Incidence of Anxiety and Depression Among Children, Adolescents, and Young Adults With Life-Limiting Conditions: A Systematic Review and Meta-analysis.* *JAMA Pediatr.* Published online July 08, 2019.

<https://jamanetwork.com/journals/jamapediatrics/fullarticle/2737640>

Roberts, J. Scott, "Assessing the Psychosocial Impact of Genetic Susceptibility Testing," Looking for the Psychosocial Impacts of Genomic Information, special report, *Hastings Center Report* 49, no. 3 (2019): S38–S43. DOI: 10.1002/hast.1015

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/hast.1015>

Bioethicists' Letter on the "Ethically Abhorrent" Treatment of Children at the U.S. Border <http://dailynous.com/2019/06/26/bioethicists-letter-ethically-abhorrent-treatment-children-u-s-border/>

Should the more severely ill get priority? <https://blogs.bmj.com/medical-ethics/2019/06/28/should-the-more-severely-ill-get-priority/>

Living Good and Healthy Lives on a Changing Earth: What Should Bioethics Do?

<https://www.thehastingscenter.org/living-good-and-healthy-lives-on-a-changing-earth-what-should-bioethics-do/>

Ethics of Representing Unrepresented Patients.

<https://journalofethics.ama-assn.org/issue/ethics-representing-unrepresented-patients>

Launer J. *On the record*. Postgraduate Medical Journal 2010;86:447-448. <https://pmj.bmj.com/content/86/1017/447>

8th Edition of the Intensive Course on Foundational Approaches, Contemporary and Educational Issues in Nursing Ethics 3-6 December 2019 - Leuven, Belgium

<https://gbiomed.kuleuven.be/english/research/50000687/50000697/education-1/intensive-course-nursing-ethics>

McMillan J. *Clinical ethics and the duty of care*. Journal of Medical Ethics Published Online First: 19 June 2019. doi: 10.1136/medethics-2019-105613 <https://jme.bmj.com/content/medethics/early/2019/06/19/medethics-2019-105613.full.pdf>

Medical implants. The Nuffield Council on Bioethics highlights the ethical issues raised by the use of medical implants – such as hip implants, pacemakers and glucose monitors – and the challenges faced by regulatory bodies, manufacturers, and healthcare professionals working in this area. <http://nuffieldbioethics.org/news/2019/medical-implants-raise-safety-cybersecurity-challenges-policy-makers>

New guidelines on severe brain injury complicate already difficult decisions.

<https://www.statnews.com/2019/07/29/brain-injury-difficult-decisions-life-support/>

Ethics frontiers. This monthly seminar series is held on the first Thursday of each month at Harvard Medical School Center for Bioethics and explores issues at the intersection of ethics, technology, and bioscience. Discussion are devoted to gaining both a deeper understanding of what is being done and can be done, while simultaneously examining what should or should not be done, under various circumstances, with an eye toward practical approaches, policies, and ethical responsibilities.

[Subscribe here](#) to get details on upcoming Ethical Frontiers events.